POLSKA AKADEMIA NAUK INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik CXVII

Nr 1

POLSKA AKADEMIA NAUK INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Założony przez Xawerego Liskego w 1887 roku

> ROCZNIK CXVII 2010

> > 1

WYDAWNICTWO NAUKOWE Semper Warszawa 2010

Publikacja dofinansowana przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

KOMITET REDAKCYJNY

Marian Biskup, Richard Butterwick, Stanisław Bylina, Dorota Dukwicz (sekretarz), Jerzy Dygdała, Marian Dygo, Jerzy Eisler (zastępca redaktora), Magdalena Hułas, Maciej Janowski (zastępca redaktora), Tomasz Jurek, Tomasz Kizwalter, Wojciech Kriegseisen, Roman Michałowski (redaktor), Michael G. Müller, Borys W. Nosow, Andrzej Nowak, Edward Opaliński (zastępca redaktora), Henryk Samsonowicz, Jerzy Strzelczyk, Włodzimierz Suleja, Romuald Wojna

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00–272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. (+48 22) 831 02 61
e-mail: kh@ihpan.edu.pl
http://www.semper.pl/kwartalnik_historyczny/kh/

Adiustacja: Bogusława Pilch

© Copyright by Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk and Wydawnictwo Naukowe *Semper* Warszawa 2010

© All right reserved. No part of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior permission of the publishers, Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk and Wydawnictwo Naukowe *Semper*

© Wszelkie prawa zastrzeżone. Przedruk lub odtwarzanie fragmentów tej publikacji w mediach każdego rodzaju wymaga pisemnego zezwolenia Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk oraz Wydawnictwa Naukowego *Semper*

> PL ISSN 0023-5903 Nr indeksu 363103

Wydawnictwo Naukowe Semper

Redakcja i Studio Graficzne ul. Mariensztat 8 00–302 Warszawa tel./fax: 22 538 92 03 e-mail: redakcja@semper.pl Dział handlowy i księgarnia: ul. Bednarska 20a 00–321 Warszawa tel./fax: 22 828 49 73 e-mail: handlowy@semper.pl

http://www.semper.pl http://semper.istore.pl

SPIS TREŚCI

Jarosław Nikodem, Parenstanti pueri. Władysław Herman w Gallowej wizji dziejów dynastii	5
PRZEGLĄDY — POLEMIKI — PROPOZYCJE Jerzy Tomaszewski, Stanbadań nad historią Żydów w Polscew XIX i XX w	23
ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE	
Jerzy Pysiak, Epitafia w społeczeństwie karolińskim. Na marginesie książki C. Treffort, Mémoires carolingiennes. L'épitaphe entre célébration mémorielle, genre littéraire et manifeste politique (milieu VIII ^e -début XI ^e siècle) Halina Manikowska, Czy koncepcja średniowiecznej religijności ludowej ma jeszcze sens? Na marginesie książki A. Szulc, Homo religiosus późnego	39
średniowiecza. Bernardyński model religijności masowej	49
Problem tyranii w europejskiej kulturze politycznej XVI stulecia	57
z książką A. Grześkowiak-Krwawicz o idei wolności	63
Białorusini w polskich regularnych formacjach wojskowych w latach 1918-1945 Anna Maria Cienciała, Refleksja na marginesie lektury tomu: Polskie Dokumenty Dyplomatyczne 1939, wrzesień-grudzień, red. W. Rojek, współpraca	77
P. Długołęcki, M. Konopka-Wichrowska, M. Przyłuska	81
a Punishment, wyd. A.M. Cienciala, N.S. Lebedeva, W. Materski	91
Deutschlernen in den polnischen Ländern vom 15. Jahrhundert bis 1918. Eine	
teilkommentierte Bibliographie, oprac Y. Pörzgen, M. Tkocz — Camilla Badstübner-Kizik, Edmund Kizik	97
— Jerzy Strzelczyk	
Politics and the Abbey of Farfa, c. 700-900 — Aneta Pieniądz	
Marian Dygo M. Maciejowski, Orientacje polityczne biskupów metropolii gnieźnieńskiej 1283-1320 — Andrzej Marzec	
A. Adamski, Galileusza listy teologiczne oraz filozofia i teologia nauki — Jerzy Kierul	
J. Basista, Propaganda religijna w przededniu i w pierwszych latach angielskiej wojny domowej — Janusz Tazbir	
I. W o d z i a n o w s k a, Rzymskokatolicka Akademia Duchowna w Petersburgu 1842-1918 — Krzysztof Le w a l s k i	
I. K o v á c s, A lengyel légió lexikona, 1848-1849. Az 1848-1849. évi magyar forradalom és szabadságharc lengyel résztvevőinek életrajzai — Tomasz S z u b e r t	
Warszawscy generalowie-gubernatorzy o sytuacji społeczno-politycznej Królestwa	
Polskiego. Raporty Albiedynskiego i Szuwałowa z łat 1881 i 1896, pprac. S. Wiech — Zbigniew Opacki	

5. Dy FOTT, Erinnerungskultur im deutsch-politischen Kontaktbereich. Bromberg und der	
Nordosten der Provinz Posen (Wojewodschaft Poznan) 1871–1939 —	
Christian Myschor	. 132
An improbable war? The Outbreak of World War I and European Political Culture before	
1914, red. H. Afflerbach, D. Stevenson – Piotr Wandycz	. 135
M. Ryba, Środowiska i ugrupowania polityczne na Lubelszczyźnie 1914-1918 —	
Jarosław Cabaj	. 138
Z. Sawicki, A. Wielechowski, Odznaki Wojska Polskiego 1918-1945 —	
Marek Nev-Krwawicz	. 141
Empire and after. Englishness in Postcolonial Perspective, red. G. MacPhee,	
P. Poddar – Paweł Hanczewski	. 146
Z. Osiński, Janusz Jędrzejewicz. Pilsudczyk i reformator edukacji (1885-1951) —	
Anna Landau-Czajka	. 152
R. Litwiński, Korpus policji w II Rzeczypospolitej. Służba i życie prywatne —	
Włodzimierz Mędrzecki	. 155
Wywiad i kontrwywiad Armii Krajowej, red. W. Bułhak —	
Stanisław Salmonowicz	. 158
W. Chmielewski, Edukacja nauczycieli po II wojnie światowej —	
Anna Landau-Czajka	. 165
P. O s ę k a, Rytuały stalinizmu. Oficjalne święta i uroczystości rocznicowe w Polsce	
1944-1956 — Andrzej Korzon	. 167
M. Górny, Przede wszystkim ma być naród. Marksistowskie historiografie w Europie	
Środkowo-Wschodniej — Tadeusz P. Rutkowski	. 173
P. Matera, R. Matera, Stany Zjednoczone i Europa. Stosunki polityczne	. 1,0
i gospodarcze 1776-2004 — Bartosz Stefańczyk	183
History of Oral History. Foundations and Methodology, red. T.L. Charlton,	. 105
L.E. Myers, R. Sharpless; Thinking about Oral History. Theories and	
Applications, red. T.L. Charlton, L.E. Myers, R. Sharpless —	
Michał Kierzkowski	185
Michai Rielzkowski	. 105
CONTENTE	
CONTENTS	
Jarosław Nikodem, Parens tanti pueri. Władysław Herman in Gallus' vision of	
Dynastic History	. 5
REVIEWS — POLEMICS — PROPOSITIONS	
CRITICAL ARTICLES — REVIEWS	

INSTRUKCJA REDAKCYJNA "KWARTALNIKA HISTORYCZNEGO"

- I. Zaleca się, aby teksty były odpowiednio sformatowane: podwójna interlinia, 30 wierszy na stronie, po 60 znaków w wierszu, szeroki lewy margines, bez żadnych wyróżnień. Do tekstu należy dołączyć streszczenie w języku polskim, nieprzekraczające jednej strony maszynopisu wydawniczego. Gotowy tekst należy dostarczyć w wersji elektronicznej.
- II. Układ pierwszej strony artykułu i artykułu recenzyjnego (tj. obszerniejszej, polemicznej recenzji): z lewej strony u góry imię i nazwisko autora, a także nazwa instytucji (jeśli autor życzy sobie, aby tekst był afiliowany) lub miasto. Poniżej na osi tytuł. Wszystkie elementy pismem tekstowym, nie wersalikami.
- III. Układ pozostałych rodzajów tekstów.
  - 1. W recenzji nad tekstem zamieszczamy nagłówek: imię (rozwinięte) i nazwisko autora recenzowanej pracy, pełny tytuł według strony tytułowej (gdy recenzja dotyczy pracy zbiorowej lub edycji źródłowej, po tytule podajemy pełne imiona i nazwiska redaktorów lub wydawców; jeśli praca jest wielotomowa liczbę tomów lub części cyframi arabskimi, np. t. 1–2), miejsce i rok wydania, nazwę wydawnictwa, liczbę stron, ewentualnie nazwę serii wydawniczej. W nagłówkach stosujemy skróty w języku recenzowanej pracy, np. ed., bearb. von, hrsg. von itp. Imię i nazwisko autora recenzji oraz miasto, w którym pracuje, umieszczamy pod tekstem recenzji, z prawej strony.
  - 2. Nekrologi: w tytule imię i nazwisko zmarłego, pod nim w nawiasach dokładne daty życia, imię i nazwisko autora jak w recenzji.
- IV. Tytuły, cytaty, cudzysłowy.
  - 1. Tytuły dzieł i dokumentów:
    - a) rękopisy: oryginalne tytuły i incipity dokumentów, referatów itp. piszemy w cudzysłowie, tytuły nadane przez autora tekstu bez cudzysłowu, np. Laudum sejmiku, Memoriał itp.;
    - b) druki: tytuły dzieł i dokumentów piszemy kursywą, tytuły rozdziałów i fragmentów dzieł (dokumentów) w cudzysłowie, tytuły domyślne lub utarte określenia tytułowe dużą literą bez wyróżnień, np. Kronika Helmolda, Roczniki kwedlinburskie, Geograf Bawarski, Konstytucja 3 Maja.
  - 2. Cytaty:
    - a) źródła cytujemy wyłącznie w języku oryginału; w wypadku słowiańskich alfabetów cyrylickich (białoruskiego, bułgarskiego, macedońskiego, rosyjskiego, serbsko-chorwackiego i ukraińskiego) stosujemy transliterację opracowaną na podstawie polskiej wersji normy międzynarodowej (PN-ISO 9:2000), zob. niżej tablicę transliteracyjna;
    - b) cytowanych fragmentów źródłowych nie poprzedzamy i nie kończymy wielokropkiem;
    - c) opuszczenia w cytowanym tekście sygnalizujemy dwiema pauzami bez nawiasów prostokątnych: —.
  - 3. Cudzysłowy: generalnie podwójne (dół-góra), w tekstach angielskich podwójne w górnej frakcji.
- V. Pisownia imion, nazwisk i innych wyrażeń określających osoby.
  - 1. Stosujemy oryginalną pisownię imion i nazwisk w ojczystym języku osób wzmiankowanych, w wypadku imion i nazwisk słowiańskich zapisanych cyrylicą stosujemy transliterację (zob. punkt IV.2a). Powyższe nie dotyczy osób uznanych za powszechnie znane (np. Cyceron, Szekspir, Waszyngton, Wolter itd.), panujących i świętych. W wypadku spolonizowanych cudzoziemców można stosować formę polską.
  - 2. Imiona osób po raz pierwszy wzmiankowanych w tekście lub narracyjnym fragmencie przypisu powinny być przytoczone w pełnym brzmieniu. W innych przypadkach

podaje się inicjały imion i nazwisko lub — zwłaszcza w odniesieniu do postaci znanych albo często wymienianych w tekście — tylko nazwisko, np. Kościuszko, Mickiewicz. W opisach bibliograficznych i archiwalnych zawsze należy uwzględniać jedynie inicjały imion i nazwisko.

- 3. Osoby wymieniane w recenzjach powinny występować bez stopni oraz tytułów naukowych i zawodowych. Zasada ta nie obowiązuje w nekrologach w odniesieniu do zmarłych.
- 4. W recenzjach słowo "Autor" piszemy wielką literą, o ile odnosi się do autora recenzowanej pracy.
- 5. W nekrologach zaimki osobowe określające zmarłych piszemy wielką literą.
- VI. Skróty, daty i inne określenia czasu, liczebniki.
  - 1. W tekstach stosujemy ogólnie przyjęte skróty: itd., m.in., etc. i inne (zob. niżej zamieszczony wykaz skrótów), a także z reguły: r. (rok) i w. (wiek).
  - Daty w tekście:
    - a) miesiąc słownie, np. 5 marca 1910 r.;
    - b) przy różnych stylach (kalendarzach): 10/20 maja 1589 r., ale 27 II/11 III 1896 r.;
    - c) okresy od do: np. 1-10 maja 1900 r., 1 maja-10 czerwca 1900 r.;
    - d) w datach wtrąconych w nawiasie miesiąc podaje się liczbą rzymską i nie stosuje się skrótu r. na końcu, np. (1 V 1826).
  - 3. Daty w przypisach:
    - a) miesiąc liczbą rzymską, np. 5 III 1900 (nie dotyczy cytatów i fragmentów narracyjnych);
    - b) w razie braku daty dziennej miesiąc zawsze słownie, np. w marcu 1825 r.
  - 4. Pisownia określeń "wiek", "rok":
    - a) przed rozwinięte, np. w wieku XVI, w roku 1928;
    - b) po skrócone, np. w XVI w., w 1928 r.
  - 5. W określeniach typu "w drugiej połowie", "lata osiemdziesiąte"; nie używa się cyfr.
  - 6. Liczebniki:
    - a) zapis cyfrowy z oddzielaniem spacją rzędów wielkości, np. 1234, 11 456, 234 567;
    - b) zapis cyfrowy z zastosowaniem skrótów: tys., mln, mld, np. 2 tys., 5 mln, 10 mld.
- VII. Przypisy następują po tekście od nowej strony tzw. przypisy końcowe (nigdy tzw. dolne, tj. pod fragmentami tekstu, do których się odnoszą). Numery przypisów umieszczamy w górnej frakcji, bez nawiasów, kropek itp., w wierszu z wcięciem akapitowym. Odsyłacze do nich w tekście umieszczamy w górnej frakcji; w przypadku zbiegnięcia się odsyłacza z przecinkiem, średnikiem lub kropką kończącą zdanie przed tymi znakami (z wyjątkiem skrótów, np.: w. lub r.). W przypisach stosuje się skróty takie jak w tekście oraz konwencjonalne skróty łacińskie: ibidem, idem, eadem, iidem, eaedem, op. cit., loc. cit. Można stosować też inne, przyjęte w historycznych opracowaniach specjalistycznych, jednak z objaśnieniem przy pierwszym zastosowaniu. Poprawkę, np. w błędnie wydrukowanym opisie bibliograficznym, zaznaczamy skrótem [i.e.].
- VIII. Opisy bibliograficzne.
  - 1. Czasopisma: inicjał imienia i nazwisko autora, tytuł tekstu (kursywą), tytuł czasopisma w cudzysłowie lub skrót tytułu (jeśli występuje w poniższym wykazie, bez cudzysłowu), rocznik, rok wydania, numer lub zeszyt cyframi arabskimi, strony, np.: J. Michalski, *Publicystyka i parapublicystyka doby sejmu 1776 roku*, KH 105, 1998, 1, s. 21–64.
  - 2. Serie wydawnicze:
    - a) tytuły zależne: tytuł serii kursywą, numer tomu cyfrą arabską, tytuł tomu kursywą, numer woluminu, zeszytu, części cyfrą arabską, miejsce i rok wydania, strony, np. Acta Nuntiaturae Polonae, t. 15: Germanicus Malaspina (1591–1598), vol. 1: († XII 1591–31 XII 1592), wyd. L. Jarmiński, Cracoviae 2000, s. 421–457;
    - b) tytuły niezależne: inicjał imienia i nazwisko autora, tytuł kursywą, miejsce i rok wydania, nazwa serii i numer tomu bez wyróżnienia, strony na końcu. W wypadku prac zbiorowych po tytule przywoływanego tekstu następuje po przecinku w: (bez

- nawiasów prostokątnych), tytuł opracowania zbiorowego pisany kursywą oraz inicjał imienia i nazwisko redaktora, np. J. Tyszkiewicz, Średniowieczne granice wytyczone wzdłuż rzek w Europie Środkowej, w: Z dziejów średniowiecznej Europy Środkowo-Wschodniej, red. idem, Warszawa 2007, Fasciculi Historici Novi, t. 6, s. 145–152.
- 3. Teksty zamieszczone w wydawnictwach ciągłych o charakterze wydawnictw zbiorowych traktujemy jak artykuły w czasopismach (tytuły wydawnictw w cudzysłowie), np. J. Staszewski, *Elekcja 1697 roku*, "Acta Universitatis Nicolai Copernici", Nauki Humanistyczno-Społeczne, z. 259, Historia, 28, 1993, s. 73–92. Jeśli książka ukazała się jako jeden tom (zeszyt) wydawnictwa ciągłego, to stosujemy następujący opis: inicjał imienia i nazwisko autora, tytuł kursywą, miejsce i rok wydania, tytuł wydawnictwa ciągłego w cudzysłowie, tomy, zeszyty i podobne informacje.
- 4. Biogramy w *Polskim Słowniku Biograficznym* traktujemy jak artykuły w wielotomowej pracy zbiorowej, np. M. Zgórniak, *Haller Cezary*, PSB, t. 9, Wrocław 1960–1961, s. 250.
- 5. Stosujemy polskie określenia skrótowe: wyd., pprac., red. (nie pod red.).
- 6. Opisy bibliograficzne wtrącone do tekstu lub wywodu w przypisie zamykamy w nawiasie okrągłym.
- 7. Po incipitach prac wielokrotnie cytowanych nie umieszczamy wielokropka.
- 8. W opisach bibliograficznych prac opublikowanych w słowiańskich alfabetach cyrylickich stosujemy transliterację (zob. punkt IV.2a).
- 9. Opisy archiwaliów i rękopisów modernizujemy zgodnie z zasadami określonymi w Instrukcji wydawniczej dla średniowiecznych źródeł historycznych (Kraków 1925) oraz Instrukcji wydawniczej dla źródeł historycznych od XVI do połowy XIX wieku (Wrocław 1953).
- 10. Opisy starodruków nie są modernizowane.

WYKAZ SKRÓTÓW

AAN – Archiwum Akt Nowych w Warszawie

AGAD – Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie

AGZ – Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z archiwun

tak zwanego bernardyńskiego we Lwowie

AP — Archiwum Państwowe APH — "Acta Poloniae Historica"

ASWK – Akta sejmikowe województwa krakowskiego

ASWP – Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego

BC — Biblioteka Muzeum Narodowego im. Czartoryskich w Krakowie

BJ – Biblioteka Jagiellońska w Krakowie

BK — Biblioteka Polskiej Akademii Nauk w Kórniku

BN — Biblioteka Narodowa w Warszawie

BO – Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu

BPAU-PANKr — Biblioteka Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akadenii

Nauk w Krakowie

BR – Biblioteka Publiczna im. Edwarda Raczyńskiego w Poznaniu

CAW — Centralne Archiwum Wojskowe

CDS — Codex diplomaticus nec non epistolaris Silesiae, Wrocław 1956–1964

CPH – "Czasopismo Prawno-Historyczne"

DN – "Dzieje Najnowsze"

KDKK – Kodeks dyplomatyczny Katedry Krakowskiej, Kraków 1874–1883

KDM – Kodeks dyplomatyczny Małopolski, Kraków 1876–1905

KDMaz — Codex diplomaticus et commemorationum Masoviae generalis, Warszawa 1919

KDP — Kodeks dyplomatyczny Polski, Warszawa 1847–1887 KDW — Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski, Poznań 1877 nn.

KH – "Kwartalnik Historyczny"

KHKM – "Kwartalnik Historii Kultury Materialnej"

MGH — Monumenta Germaniae Historica

MGH SrG — Monumenta Germaniae Historica, Scriptores rerum Germanicarum

MGH SS — Monumenta Germaniae Historica, Scriptores

MK — Metryka Koronna

MPH — Monumenta Poloniae Historica

mps — maszynopis n. — i następna nn. — i następne

OiRwP – "Odrodzenie i Reformacja w Polsce"

op. cit. — opus citatum

PH – "Przegląd Historyczny"

PL – Patrologiae cursus completus. Series Latina, Paris 1878-1890

por. — porównaj przyp. — przypis

PSB — Polski Słownik Biograficzny

RDSG – "Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych"

red. — redaktor, redakcja RH — "Roczniki Historyczne"

rkp. – rękopis

RWHF PAU

- "Rozprawy i Sprawozdania z Posiedzeń Wydziału
   Historyczno-Filozoficznego Akademii Umiejętności", Kraków 1874–1891
- "Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny", Kraków 1891–1918
- "Rozprawy Polskiej Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny", Kraków 1921
- "Rozprawy Polska Akademia Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny", Kraków 1921–1928/1929
- "Rozprawy Wydziału Historyczno-Filozoficznego Polska Akademia Umiejętności", Kraków 1928/1929–1952
- Rozprawy Wydziału Historyczno-Filozoficznego Polska Akademia Umiejętności, Kraków 1992–

SDRE

"Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej"

SGKP

– Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich

SH

"Studia Historyczne"

SIRIO -S

Sbornik Imperatorskogo Russkogo Istoričeskogo Obŝestva

Sobótka SPPP – "Śląski Kwartalnik Historyczny «Sobótka»"

SSS

— Starodawne Prawa Polskiego Pomniki — Słownik Starożytności Słowiańskich

St. Źr.

"Studia Źródłoznawcze"

sygn. VL sygnaturaVolumina Legumwydanie, wydał

wyd. z.

zeszyt

ZH

"Zapiski Historyczne"

zob.

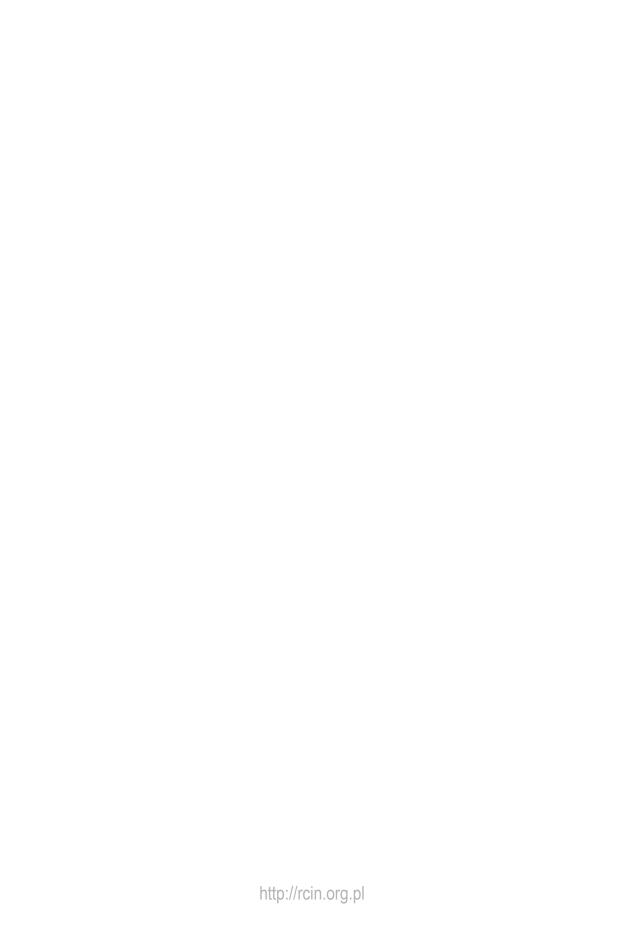
zobacz

TRANSLITERACJA SŁOWIAŃSKICH ALFABETÓW CYRYLICKICH

Nr	Lit alfal cyry kie	/lic-	Tra liter		Język*	Nr	Lite alfal cyry kie	oetu lic-	Trans- literacja		Język
1	A	a	Α	a	b bu m r s u	27	P	p	R	r	b bu m r s u
2	Б	б	В	b	b bu m r s u	28	C	С	S	S	b bu m r s u
3	В	В	V	v	b bu m r s u	29	T	T	T	t	b bu m r s u
4	Γ	Γ	G	g	b bu m r s u	30	ħ	ħ	Ć	ć	S
5	Д	Д	D	d	b bu m r s u	31	Ŕ	Ŕ	K	k	m
6	Ъ	ħ	Đ	đ	S	32	У	у	U	u	b bu m r s u
7	ŕ	ŕ	Ġ	ģ	m	33	ÿ	ÿ	Ů	ŭ	b
8	Е	e	Е	e	b bu mrs u	34	Φ	ф	F	f	b bu m r s u
9	Ë	ë	Ë	ë	b r	35	X	X	Н	h	b bu m r s u
10	ϵ	ϵ	Ê	ê	u	36	Ц	Ц	С	c	b bu m r s u
11	Ж	ж	Ž	ž	b bu m r s u	37	Ч	Ч	Č	č	b bu m r s u
12	3	3	Z	Z	b bu m r s u	38	Ų	ħ	Ô	â	m s
13	S	S	Ź	â	m	39	Ш	Ш	Š	š	b bu m r s u
14	И	И	I	i	b" bu mrs u	40	Щ	щ	Ŝ	ŝ	bu r u
15	I	i	Ì	ì	b r** и	41	Ъ	ъ	"	"	b" bu r
16	Ϊ	ï	Ϊ	ï	u	42	Ы	Ы	Y	у	bru"
17	J	j	Ĭ	Ĭ	m s	43	Ь	Ь	,	′	b bu r u
18	Й	й	J	j	b bu r u	44	Э	Э	È	è	b r
19	К	К	K	k	b bu mrs u	45	Ю	ю	Û	û	b bu r u
20	Л	Л	L	1	b bu mrs u	46	Я	Я	Â	â	b bu r u
21	Љ	љ	Ĺ	î	m s	47	,	,	,	,	b bu m r s u
22	M	M	M	m	b bu mrs u	48	ľ	ľ	Ġ	ģ	b" u"
23	Н	Н	N	n	b bu mrs u	49	Ъ	đ	Ě	ě	b" r" u"
24	IЪ	њ	Ñ	ĥ	m s	50	Ж	Ж	Ă	ă	bu**
25	О	o	О	0	b bu mrs u	51	Θ	θ	È	Ì	r**
26	П	п	P	p	b bu mrs u	52	V	V	Ý	ỳ	r**

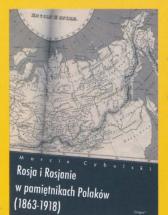
Oznaczenia języków: b — białoruski, bu — bułgarski, m — macedoński, r — rosyjski, s — serbsko-chorwacki, u — ukraiński.

[&]quot; Występuje w dawnej pisowni.

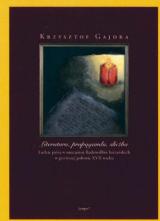
Wydawnictwo Naukowe Semper®

przedstawia:

Marcin Cybulski

Rosja i Rosjanie w pamiętnikach Polaków (1863-1918)

Krzysztof Gajdka

Literatura,
propaganda,
służba. Ludzie
pióra w otoczeniu
Radziwiłłów
birżańskich
w pierwszej połowie
XVII wieku

Zapraszamy do naszego sklepu internetowego:

sklep.semper.pl

